

Direcció General de Política Lingüística

Críteris de traducció de textos normatius del castellà al català

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Barcelona 1999

Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català. – (Criteris Lingüístics ; 4)

A la part superior de la portada: Direcció General de Política Lingüística. – Bibliografia
ISBN 84-393-4981-5

I. Xirinachs, Marta II. Catalunya. Direcció General de Política Lingüística III. Catalunya.
Departament de Cultura IV. Col·lecció: Criteris lingüístics ; 4 1. Castellà jurídic – Traducció
al català 2. Català jurídic 3. Dret – Terminologia
806.0-3=499

Equip de treball:

Per la Direcció General de Política Lingüística, Marta Xirinachs i Montserrat Veiga; per l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya, Mercè Romagosa i Judit Rodà; pel Departament de Justícia, Jordi Graells i Mireia Plana; pel Servei de Publicacions del Parlament de Catalunya, Josep Ferrer, i pels serveis universitaris, Manel Riera i Georgina Castellà, de la Universitat de Barcelona.

Document revisat i aprovat per la Comissió Assessora
de Llenguatge Administratiu

Col·lecció Criteris Lingüístics, 4

© Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura

Primera edició: novembre 1999

Tiratge: 5.000 exemplars

Impressió: Printing Súria, SL

Dipòsit legal: B-47.241-1999

Índex

<u>Presentació</u>	4
<u>Introducció</u>	6
<u>Frase</u>	
<u>Ordre dels elements en la frase</u>	9
<u>Nom</u>	
<u>Anàfores</u>	12
<u>Nominalitzacions</u>	15
<u>Verb</u>	
<u>Futur i formes de subjuntiu</u>	19
<u>Construccions perifràstiques</u>	22
<u>Passives</u>	24
<u>Gerundis</u>	27
<u>Terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada</u>	30
<u>Bibliografia</u>	58

Presentació

La llengua catalana va comptar des dels seus orígens amb un lèxic i un llenguatge jurídic ric i conegut. Precisament el primer fragment escrit només en català que es conserva és una traducció del codi visigòtic *Forum iudicum* i els textos jurídics comp-ten entre els grans documents medievals de la llengua catalana. En aquest sentit cal recordar que els *Usatges de Barcelona*, els *Furs de València* i el *Llibre de les costums de Tortosa*, són contemporanis de Ramon Llull i de les primeres Cròniques i que el *Llibre del consolat de mar*, redactat entre els segles XIV i XV, va ser una de les obres més traduïdes, estudiades i influents del dret marítim internacional.

El Decret de Nova Planta de 1716 va establir que «las causas de la Real Audiencia se sustanciarán en castellano» i, en suprimir les Corts com a font de producció del dret, també va excloure el català de la legislació. Al segle XIX diverses disposicions van fer obligatori l'ús del castellà a tots els procediments judicials i administratius, als docu-ments notariais i als registres que les successives administracions liberals van anar creant, com són el Civil, el de la Propietat o el Mercantil. D'altra banda, la Universitat de Cervera primer i la de Barcelona després van emprar exclusivament el castellà a la docència de les matèries jurídiques.

D'aquesta manera la llengua catalana va ser exclosa d'un àmbit essencial de l'activi-tat pública i prohibida en la manifestació més clara del poder polític: el dret. Els juris-tes catalans van haver d'abandonar per força la seva llengua en tota l'activitat profes-sional i acadèmica.

Llevat del període de la II República, fins al moment en què l'Estatut d'Autonomia de 1979 va restituir a Catalunya unes institucions d'autogovern i va reconèixer el català com a llengua oficial, no va ser possible tornar a emprar-lo en el món del dret. Les lleis del Parlament i la normativa emanada del Consell Executiu, així com la documentació administrativa de la Generalitat, s'han redactat en català des del mateix moment de la seva recuperació. Per fer-ho ha fet falta vèncer la rutina, la inèrcia, el desconeixement del llenguatge propi i la manca de convencions acceptades i arrelades. S'ha procurat evitar l'encarcarament i el manlleu sistemàtic i emprar un llenguatge clar i precís amb preferència per les formulacions breus, directes i concises i s'ha fet un esforç conti-nuat per usar la terminologia catalana adequada.

En altres àmbits del món del dret (Administració de justícia, documentació notarial i mercantil, registres públics, contractació jurídica privada) la llengua catalana ha tro-bat greus dificultats per recuperar el lloc que li correspon com a llengua pròpia i oficial de Catalunya. Encara que les causes són molt diverses, el desconeixement per part dels professionals de la terminologia i el llenguatge d'especialitat propis d'aquest àmbit no n'ha estat una de les menors.

La Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, té entre els seus objectius fo-mentar l'ús del català en el món del dret i de l'empresa. Per això millora de manera substancial la regulació de la legislació anterior en matèria de documentació notarial i mercantil i de registres públics. Aquest fet, juntament amb la signatura de diversos convenis de col·laboració entre la Generalitat i empreses bancàries o asseguradores

i col·legis professionals per a l'aplicació de la llei, ha generat en els darrers mesos un augment considerable del nombre de traduccions de documentació jurídica del castellà al català. Es tracta, especialment, de documentació de tipus normatiu, com la que contenen els contractes d'adhesió del sector de la banca, els serveis, les finances o les assegurances. També ha augmentat la necessitat de disposar de versions catalanes de la legislació estatal que regula els sectors d'activitat afectats.

D'altra banda, el mes d'abril de 1998, i d'acord amb el Reial decret 489/1997, de 14 d'abril, els Governos de la Generalitat i de l'Estat van signar un conveni de col·laboració gràcies al qual el *Butlletí Oficial de l'Estat* publica, per primer cop en la història, un suplement en català amb la versió oficial de les disposicions de caràcter general, com són les lleis, els reials decrets, les normes de la Unió Europea i els tractats internacionals.

Si fins ara s'havia fet un esforç considerable i reeixit d'elaboració d'un llenguatge jurídic català per ser emprat en normes jurídiques pensades en català, ara s'ha imposat la traducció a la llengua catalana de normatives pensades i escrites en castellà. Calia que les traduccions esmentades s'adaptessin a l'estil i a les convencions usuals de la legislació catalana i que s'hi garantís l'ús d'un únic llenguatge i una sola terminologia jurídica.

Per això, des de la Direcció General de Política Lingüística, que té entre les seves funcions la de vetllar per l'ús correcte de la llengua catalana per part de tots els departaments de la Generalitat, s'ha considerat convenient oferir uns criteris homogenis per a la traducció al català de textos jurídics normatius redactats originàriament en castellà, que poden ser emprats per a la versió catalana de les lleis de l'Estat i també per a la traducció al català de contractes normats i amb clàusules tipus.

Desitjo que aquests criteris siguin ben útils a tots els professionals de la llengua que treballen en contacte amb els diversos àmbits jurídics i que contribueixin a la tasca de recuperar per al català una situació adequada en el món del dret, tot superant les moltes dificultats que més de dos segles de prohibicions han generat.

Lluís Jou i Mirabent
Director general de Política Lingüística

Introducció

El document que us presentem respon a la necessitat de disposar d'uns criteris lingüístics que facilitin la traducció al català de textos jurídics normatius, com són ara lleis, reglaments, contractes d'adhesió o amb condicions generals. Així, la finalitat d'aquestes recomanacions és proporcionar als professionals, als organismes i a les entitats responsables de traduccions i edicions de textos legals uns criteris eminentment pràctics, per resoldre diferents qüestions de llengua i a la vegada contribuir a l'homogeneïtat d'estil d'aquests textos.

En l'elaboració d'aquests criteris s'han tingut en compte els principis generals d'estil que caracteritzen el llenguatge jurídic català (claredat, precisió, senzillesa, etc.). Aquests criteris, però, es poden aplicar quan cal fer una proposta per resoldre una construcció lingüística determinada que no funciona de la mateixa manera en català que en castellà o que pot presentar més d'una solució en la llengua d'arribada sense trair l'original. Així, aquests criteris es basen en els principis següents:

- L'economia (preferència per les formulacions breus i concises).
- La claredat (tenir present a qui s'adreça la norma i què disposa).
- La precisió en l'expressió (ús de la terminologia i la fraseologia pròpies de cada especialitat).

També s'han tingut en compte les recomanacions d'estil i les convencions de la Comissió Assessoradora de Llenguatge Administratiu (indicacions de redacció i traducció, majúscules i minúscules, abreviacions, etc.) i del treball editat pel Comitè Assessor per a l'Estudi de l'Organització de l'Administració sobre *Elaboració de normes*.

Aquests criteris són el resultat de la resolució dels problemes principals que han sorgit en el procés de traducció de les lleis i altres disposicions per a l'edició del *Butlletí Oficial de l'Estat* en català. Els casos es tracten en forma de fitxes estructurades de la manera següent:

1. **Identificació de la qüestió**, amb una petita introducció descriptiva del cas i exemples.
2. **Propostes**, aplicades als exemples de l'apartat anterior.
3. **Cal recordar**, per si s'ha de vincular el contingut de la fitxa a alguna altra indicació general de la llengua.

En l'establiment d'aquests criteris s'ha procurat que l'estil de les lleis de l'Estat i el de les lleis del Parlament s'acostessin tant com fos possible, tot i que s'ha de tenir en compte que hi ha qüestions formals i de redacció de les lleis de l'Estat que escapen de l'acte de la traducció mateixa.

L'elaboració d'aquest document, impulsada per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, és fruit del treball conjunt dels serveis lingüístics del Departament de Justícia, de la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura, de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la

Generalitat, del Parlament de Catalunya i de la Universitat de Barcelona, en representació de les universitats de Catalunya.

Per acabar, en aquest mateix opuscle es presenta com a annex una llista d'equivalències entre el castellà i el català de terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada. Es tracta de tots els acords terminològics presos per la Comissió Assessoradora de Llenguatge Administratiu, normalitzats pel Consell Supervisor del TERMCAT o normativitzats per l'Institut d'Estudis Catalans atès que els ha inclòs al *Diccionari de la llengua catalana*.

Frase

Ordre dels elements en la frase

1. Identificació de la qüestió

Sovint l'alteració de l'ordre gramatical dels elements de la frase o la complexitat excessiva d'aquesta, tan pròpia del llenguatge jurídic castellà, en dificulten la intel·ligibilitat.

Puede pedir la anotación preventiva el legatario de género o cantidad.

Se ha introducido una nueva ordenación de los títulos de la Ley para darles más sistemática distribución.

Si la anotación preventiva, antes de extinguirse, resultare por razón de las cargas o condiciones especiales de los bienes sobre que recaiga ser insuficiente para la seguridad del legado, podrá pedir el legatario que se constituya otra sobre bienes diferentes siempre que en la herencia los haya susceptibles de ser anotados.

De acuerdo con el artículo 111 de la Ley 30/1992, de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común, la interposición de cualquier recurso no suspende la ejecución del acto impugnado.

2. Propostes

Cal tendir a ordenar gramaticalment els elements de la frase.

L'ordre gramatical més neutre és el següent:

Complements de tipus extern que situen la frase (marc, temps i lloc) + subjecte + verb + complements forts (directe, indirecte, preposicional d'objecte, atributs i predicatius) + complements circumstancials.

Puede pedir la anotación preventiva el legatario de género o cantidad.

El legatari de gènere o quantitat pot demanar l'anotació preventiva.

Se ha introducido una nueva ordenación de los títulos de la Ley para darles más sistemática distribución.

S'ha introduït una nova ordenació dels títols de la Llei per donar-los una distribució més sistemàtica.

Però si el legislador, amb la voluntat de destacar algun element, l'ha posat en primer lloc, és millor respectar l'ordre de la frase original.

Si la anotación preventiva, antes de extinguirse, resultare, por razón de las cargas o condiciones especiales de los bienes sobre que recaiga, ser insuficiente para la seguridad del legado, podrá pedir el legatario que se constituya otra sobre bienes diferentes siempre que en la herencia los haya susceptibles de ser anotados.

Si l'anotació preventiva, abans que s'extingeixi, és insuficient per a la seguretat del llegat per raó de les càrregues o les condicions especials dels béns sobre els quals recaigui, el legatari pot demanar que se'n constitueixi una altra sobre béns dife-

rents sempre que en l'herència n'hi hagi de susceptibles de ser anotats.

De acuerdo con el artículo 111 de la Ley 30/1992, de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común, la interposición de cualquier recurso no suspende la ejecución del acto impugnado.

D'acord amb l'article 111 de la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, la interposició de qualsevol recurs no suspèn l'execució de l'acte impugnat.

3. Cal recordar

3.1. No es poden separar les perífrasis verbals.

La presente Ley debe completarse con otras medidas de rango reglamentario que, tras su aprobación, deberán adoptarse con idéntica finalidad y cuya importancia para el funcionamiento de las entidades no puede, pese al menor rango de las normas, desconocerse.

Aquesta Llei s'ha de completar amb altres mesures de rang reglamentari que, després de ser aprovades, s'han d'adoptar amb la mateixa finalitat. La importància d'aquestes mesures per al funcionament de les entitats no es pot desconèixer, tot i que les normes siguin d'un rang inferior.

3.2. En tot cas, a l'hora de fer un canvi d'ordre cal anar molt en compte de no alterar el significat de la frase.

Nom

Anàfores

1. Identificació de la qüestió

Les referències que es fan dins del discurs a elements que han aparegut anteriorment són un recurs molt habitual en llenguatge jurídic castellà, que de vegades enfosqueix el significat del text i dona lloc a confusions.

Exemples:

Por otro lado, estas denominaciones de «A Coruña» y «Ourense» aparecen ya escritas de esta forma en documentos que datan del siglo XIII, lo que supone una clara ratificación a la argumentación de que aquellas responden a una realidad lingüística, histórica e incluso tradicional.

La modificación se realizará mediante Orden ministerial que establecerá un plazo para que los explotadores de redes o los prestadores de servicios que actúen habilitados por las autorizaciones generales se adapten a lo en ella dispuesto.

En su artículo 19 el Reglamento (CE) 3093/1994 establece que los Estados miembros determinarán las sanciones que deban aplicarse en los supuestos de infracción de las disposiciones en él contenidas.

La ocultación a la Administración, mediante la falta de presentación de declaraciones o la presentación de declaraciones incompletas o inexactas, de los datos necesarios para la determinación de la deuda tributaria, derivándose de ello una disminución de ésta.

En particular, la norma pone especial atención en dotar de unas competencias básicas en el ámbito de las telecomunicaciones a la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, permitiendo a ésta contar con el apoyo del personal preciso y con los medios económicos adecuados.

Así, se llevaron a cabo sucesivas adaptaciones de la Ley, bien por medio de modificaciones expresas de ésta, a través de [...]

2. Propostes

2.1. Tornar a esmentar el referent directament o bé mitjançant les fórmules *la dita Ordre, l'Ordre esmentada, aquesta Ordre, aquella Ordre*, o substituir el referent per un pronom feble o relatiu.

Por otro lado, estas denominaciones de «A Coruña» y «Ourense» aparecen ya escritas de esta forma en documentos que datan del siglo XIII, lo que supone una clara ratificación a la argumentación de que aquellas responden a una realidad lingüística, histórica e incluso tradicional.

D'altra banda, aquestes denominacions d'«A Corunya» i «Ourense» apareixen ja escrites d'aquesta manera en documents que daten del segle XIII, cosa que suposa una clara ratificació de l'argumentació que les dites denominacions (les denomina-

cions esmentades, aquestes denominacions) responen a una realitat lingüística, històrica i fins i tot tradicional.

La modificación se realizará mediante Orden ministerial que establecerá un plazo para que los explotadores de redes o los prestadores de servicios que actúen habilitados por las autorizaciones generales se adapten a lo en ella dispuesto.

S'ha de modificar mitjançant una ordre ministerial que ha d'establir un termini perquè els explotadors de xarxes o els prestadors de serveis que actuïn habilitats per les autoritzacions generals s'adaptin al que disposi la dita ordre (l'ordre, l'ordre esmentada, aquella ordre).

En su artículo 19 el Reglamento (CE) 3093/1994 establece que los Estados miembros determinarán las sanciones que deben aplicarse en los supuestos de infracción de las disposiciones en él contenidas.

L'article 19 del Reglament (CE) 3093/1994 estableix que els estats membres han de determinar les sancions que s'han d'aplicar en els supòsits d'infracció de les disposicions que conté aquest Reglament (el Reglament, el Reglament esmentat, el dit Reglament).

La ocultación a la Administración, mediante la falta de presentación de declaraciones o la presentación de declaraciones incompletas o inexactas, de los datos necesarios para la determinación de la deuda tributaria, derivándose de ello una disminución de ésta.

Ocultar a l'Administració, mitjançant la falta de presentació de declaracions o la presentació de declaracions incompletes o inexactes, les dades necessàries per determinar el deute tributari si de la qual cosa deriva una disminució del deute.

La utilización de medios fraudulentos en la comisión de la infracción o la comisión de ésta por medio de persona interpuesta.

La utilització de mitjans fraudulents en la comissió de la infracció o la comissió de la infracció per mitjà d'una persona interposada.

En particular, la norma pone especial atención en dotar de unas competencias básicas en el ámbito de las telecomunicaciones a la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, permitiendo a ésta contar con el apoyo del personal preciso y con los medios económicos adecuados.

En particular, la norma posa una atenció especial en el fet de dotar la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions d'unes competències bàsiques en l'àmbit de les telecomunicacions que li permetin comptar amb el suport del personal necessari i dels mitjans econòmics adequats.

2.2. Elidir els elements anafòrics quan la presència o absència d'aquests elements no fa variar el significat del text.

Así, se llevaron a cabo sucesivas adaptaciones de la Ley, bien por medio de modificaciones expresas de ésta, a través de [...]

Així, es van dur a terme adaptacions successives de la Llei per mitjà de modificacions expresses Ø, a través de [...]

3. Cal recordar

3.1. En cas que en castellà no sigui clar quin és el referent, cal traduir el pronom castellà de manera literal, per tal de respectar aquesta ambigüitat possiblement volguda.

3.2. En cap cas no s'han de deixar les formes *ell*, *ella*, *ells*, *elles*, si no fan referència a persones.

3.3. Pel que fa als demostratius que actuen de determinants, cal canviar-los per l'article definit.

Aquellos contribuyentes que no hayan pagado la cuota serán sancionados.

Els contribuents que no hagin pagat la quota han de ser sancionats.

Nominalitzacions

1. Identificació de la qüestió

El recurs de la nominalització, que consisteix a emprar un nom verbal en substitució d'un verb, no és incorrecte, però abusar-ne pot afectar la intel·ligibilitat del text.

La presente Ley tiene por objeto la transposición de la Directiva 93/13/CEE, de 5 de abril de 1993, sobre cláusulas abusivas en los contratos celebrados con consumidores, así como la regulación de las condiciones generales de la contratación.

La Ley regula además en este capítulo los requisitos para que la incorporación de una cláusula general se considere ajustada a Derecho y opta por la interpretación de las cláusulas oscuras en la forma más ventajosa para el adherente.

El actor podrá solicitar del demandado la devolución de las cantidades cobradas.

Corresponderá al Estado:

a) La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos.

b) La regulación de todos los tributos.

La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos a que se refiere el párrafo anterior corresponderá a la Comunidad Foral de Navarra.

La citada empresa se configuró con personalidad jurídica propia y plena capacidad para el desarrollo de sus fines.

A la iniciación del expediente...

Son infracciones muy graves:

a) El ejercicio de una actividad de las que menciona el artículo 22; el incumplimiento de las obligaciones impuestas en las autorizaciones, así como la actuación en forma contraria a lo establecido en esta Ley.

b) Ocultar o alterar de forma maliciosa datos aportados a los expedientes administrativos para obtener autorizaciones, permisos o licencias relacionados con el ejercicio de las actividades reguladas en esta Ley.

2. Propostes

Tenint en compte l'abundància d'aquest recurs en els textos legals, que pot respondre, en la majoria dels casos, a una voluntat d'indefinió del legislador, cal respectar aquestes formes si no queda molt clar que expressen una acció i que la forma verbal no altera el significat de la frase.

La presente Ley tiene por objeto la transposición de la Directiva 93/13/CEE, de 5 de abril de 1993, sobre cláusulas abusivas en los contratos celebrados con consumidores, así como la regulación de las condiciones generales de la contratación.

Aquesta Llei té per objecte la transposició de la Directriu 93/13/CEE, de 5 d'abril de 1993, sobre clàusules abusives en els contractes subscrits amb consumidors, i la regulació de les condicions generals de la contractació.

La Ley regula además en este capítulo los requisitos para que la incorporación de una cláusula general se considere ajustada a Derecho y opta por la interpretación de las cláusulas oscuras en la forma más ventajosa para el adquirente.

La Llei també regula en aquest capítol els requisits perquè la incorporació d'una clàusula general es consideri ajustada a dret i opta per la interpretació de les clàusules obscures de la manera més avantatjosa per a l'adquirent.

El actor podrá solicitar del demandado la devolución de las cantidades cobradas.

L'actor pot sol·licitar al demandat la devolució de les quantitats cobrades.

Corresponderá al Estado:

a) La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos.

b) La regulación de todos los tributos.

La gestión, liquidación, recaudación, inspección y revisión de los tributos a que se refiere el párrafo anterior corresponderá a la Comunidad Foral de Navarra.

Correspon a l'Estat:

a) La gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió dels tributs.

b) La regulació dels tributs.

La gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió dels tributs a què es refereix el paràgraf anterior correspon a la Comunitat Foral de Navarra.

En canvi, s'acostumen a canviar les formes següents:

a) Perquè descriuen clarament una acció.

La citada empresa se configuró con personalidad jurídica propia y plena capacidad para el desarrollo de sus fines.

L'esmentada empresa es va configurar amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per dur a terme les seves finalitats.

A la iniciación del expediente...

Quans'iniciïl'expedient...

b) Per manca de coherència.

Son infracciones muy graves:

a) El ejercicio de una actividad de las que menciona el artículo 22; el incumplimiento de las obligaciones impuestas en las autorizaciones, así como la actuación en forma contraria a lo establecido en esta Ley.

b) Ocultar o alterar de forma maliciosa datos aportados a los expedientes administrativos para obtener autorizaciones, permisos o licencias relacionados con el ejercicio de las actividades reguladas en esta Ley.

Són infraccions molt greus:

a) Exercir una activitat de les que esmenta l'article 22; incomplir les obligacions que imposen les autoritzacions, i també actuar de manera contrària al que estableix aquesta Llei.

b) Ocultar o alterar maliciosament dades aportades als expedients administratius per obtenir autoritzacions, permisos o llicències relacionats amb l'exercici de les activitats que regula aquesta Llei.

3. Cal recordar

3.1. Si hi ha dues formes nominalitzades que es volen transformar en formes verbals, cal mirar si totes dues formes regeixen la mateixa preposició. Si no és així, s'ha de redactar de manera coherent.

El Gabinete Jurídico es responsable de la revisión y la información de los proyectos.

El Gabinet Jurídic és responsable de revisar els projectes i d'emetre'n informe.

3.2. En sèries de nominalitzacions, cal repetir l'article sobretot si no tenen el mateix gènere o el mateix nombre.

La recuperación o abandono de cualquier tipo de residuo.

La recuperació o l'abandonament de tota mena de residus.

Verb

Futur i formes de subjuntiu

1. Identificació de la qüestió

La llengua castellana utilitza el temps de futur per indicar obligació. En català, com en la majoria de les llengües romàniques, és preferible adoptar el punt de vista que la llei és vigent en el moment que el lector la llegeix. Per tant, és recomanable no fer servir el futur amb aquest valor. Cal tenir present que aquest canvi pot afectar l'ús d'altres temps verbals, com ara el del present de subjuntiu.

Altres temps verbals que poden presentar problemes a l'hora de traduir-los són l'imperfet de subjuntiu i el futur de subjuntiu. És preferible canviar-los pel present d'indicatiu o de subjuntiu i bandejar del tot aquelles formes.

Será competencia del Ministerio de Fomento la inspección de los servicios y de las redes de telecomunicaciones. También corresponderá al Ministerio de Fomento la aplicación del régimen sancionador. En materias de competencia de la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, el Ministerio de Fomento realizará las actividades de inspección que le sean requeridas. En todo caso, será el Ministerio de Fomento el que ejerza las funciones inspectoras.

La presente Ley entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el "Boletín Oficial del Estado".

Los que impidieren el legítimo ejercicio de las libertades de reunión o manifestación, o perturbaren gravemente el desarrollo de una reunión o manifestación lícita serán castigados con la pena de prisión de dos a tres años.

Si los hechos se realizaran con violencia, serán castigados con pena de arresto de siete a veinticuatro fines de semana o multa de seis a doce meses si se cometieran mediante vías de hecho o cualquier otro procedimiento ilegítimo.

Si el responsable de este delito fuese abogado en actuación profesional o ejercicio de su función, se impondrá en cada caso la pena en su unidad superior y la de inhabilitación especial para empleo o cargo público por tiempos de 2 a 4 años.

2. Propostes

2.1. El futur d'obligació

Com a norma general, el futur d'obligació es tradueix pel present d'indicatiu. També es pot fer servir la perífrasi d'obligació si volem remarcar el matís d'obligació.

Será competencia del Ministerio de Fomento la inspección de los servicios y de las redes de telecomunicaciones. También corresponderá al Ministerio de Fomento la aplicación del régimen sancionador. En materias de competencia de la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, el Ministerio de Fomento realizará las actividades de inspección que le sean requeridas. En todo caso, será el Ministerio de Fomento el que ejerza las funciones inspectoras.

És competència del Ministeri de Foment la inspecció dels serveis i de les xarxes de telecomunicacions. També correspon al Ministeri de Foment l'aplicació del règim sancionador. En matèries de la competència de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, el Ministeri de Foment ha d'exercir les activitats d'inspecció que li són requerides. En tot cas, és el Ministeri de Foment el que exerceix les funcions inspectores.

La presente Ley entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el "Boletín Oficial del Estado".

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Pel que fa al present de subjuntiu que va lligat al futur, es pot traduir per subjuntiu present o indicatiu present, segons escaigui més. En algunes construccions, el fet de respectar el subjuntiu obliga a traduir el verb en futur de la frase principal per la forma verbal perifràstica, sobretot quan és introduïda per l'adverbi *cuando*.

Quando las amenazas de un mal que constituya delito estén dirigidas a atemorizar a los habitantes de una población, grupo étnico, cultural o religioso, o colectivo social o profesional, o a cualquier otro grupo de personas, y tengan la gravedad necesaria para conseguirlo, se impondrán respectivamente las penas superiores en grado a las previstas en el artículo anterior.

Quan les amenaces d'un mal que constitueix delictes estiguin dirigides a atemorir els habitants d'una població, un grup ètnic, cultural o religiós, o un col·lectiu social o professional, o qualsevol altre grup de persones, tinguin la gravetat necessària per aconseguir-ho, s'han d'imposar respectivament les penes de grau superior que estableix l'article anterior.

2.2. El futur i l'imperfet de subjuntiu

No s'han de fer servir ni el futur de subjuntiu ni l'imperfet de subjuntiu. Les possibilitats de traducció són diverses segons els casos.

Los que impidieren el legítimo ejercicio de las libertades de reunión o manifestación, o perturbaren gravemente el desarrollo de una reunión o manifestación lícita serán castigados con la pena de prisión de dos a tres años.

Els qui impedeixin l'exercici legítim de les llibertats de reunió o manifestació, o pertorbin de manera greu el desenvolupament d'una reunió o manifestació lícita han de ser castigats amb la pena de presó de dos a tres anys.

Si los hechos se realizaran con violencia, serán castigados con pena de arresto de siete a veinticuatro fines de semana o multa de seis a doce meses si se cometieran mediante vías de hecho o cualquier otro procedimiento ilegítimo.

Si els fets es duen a terme amb violència, han de ser castigats amb una pena d'arrest de set a vint-i-quatre caps de setmana o amb una multa de sis a dotze mesos si es cometen mitjançant vies de fet o per qualsevol altre procediment il·legítim.

Si el responsable de este delito fuese abogado en actuación profesional o ejercicio de su función, se impondrá en cada caso la pena en su unidad superior y la de inhabilitación especial para empleo o cargo público por tiempos de 2 a 4 años.

Si el responsable d'aquest delict és un advocat en actuació professional o en exercici de la seva funció, s'ha d'imposar en cada cas la pena en la seva unitat superior i la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públics per un temps de dos a quatre anys.

Construccions perifràstiques

1. Identificació de la qüestió

En llenguatge jurídic s'utilitzen massa sovint formes perifràstiques amb l'estructura de *verb + substantiu* o *verb + verb* en què el significat principal recau en el segon element (substantiu o verb). En podem trobar tres casos:

1.1. Formes que convertides a infinitiu no canvien de significat. En aquests casos són preferibles les formes simples.

El Ministerio de Educación y Cultura ha de atenerse al pago de diversas obligaciones procedentes de ejercicios anteriores.

Las Jefaturas de Tráfico procederán a anular los citados permisos en los casos previstos en la reglamentación que se recoge en el anexo I.

Asimismo, se expresarán los derechos que se han cancelado por caducidad, al practicar la inscripción del título.

1.2. Formes perifràstiques amb voluntat de modalització o distanciament. Cal respectar-les.

Resulta necesaria una norma legal para proceder a la transformación de la empresa.

1.3. Formes perifràstiques pròpies de la llengua castellana que no funcionen en català.

La presente Ley viene a establecer el ámbito competencial propio y exclusivo del Estado.

Lo dispuesto en este artículo será de aplicación con independencia de que el acreedor sea un particular.

2. Propostes

2.1. En el cas de les formes del paràgraf 1.1, és preferible passar la forma perifràstica a forma simple.

El Ministerio de Educación y Cultura ha de atenerse al pago de diversas obligaciones procedentes de ejercicios anteriores.

El Ministeri d'Educació i Cultura ha de pagar diverses obligacions procedents d'exercicis anteriors.

Las Jefaturas de Tráfico procederán a anular los citados permisos en los casos previstos en la reglamentación que se recoge en el anexo I.

Les prefectures de Trànsit han d'anul·lar aquests permisos en els casos que estableix el Reglament que recull l'annex I.

Asimismo, se expresarán los derechos que se han cancelado por caducidad, al practicar la inscripción del título.

Així mateix, en inscriure el títol, s'han d'expressar els drets que s'han cancel·lat per caducitat.

Així mateix, en fer la inscripció del títol, s'han d'expressar els drets que s'han cancel·lat per caducitat.

Així mateix, quan es faci la inscripció del títol, s'han d'expressar els drets que s'han cancel·lat per caducitat.

2.2. En el cas de les formes del paràgraf 1.2, cal respectar la forma original.

Resulta necesaria una norma legal para proceder a la transformación de la empresa.

Cal una norma legal per procedir a la transformació de l'empresa.

2.3. En el cas de les formes del paràgraf 1.3, es poden resoldre amb la forma simple si no hi ha voluntat de modalització, o amb una forma perifràstica que sigui correcta en català.

La presente Ley viene a establecer el ámbito competencial propio y exclusivo del Estado.

Aquesta Llei estableix l'àmbit competencial propi i exclusiu de l'Estat.

Lo dispuesto en este artículo será de aplicación con independencia de que el acreedor sea un particular.

El que disposa aquest article és aplicable amb independència que el creditor sigui un particular.

Passives

1. Identificació de la qüestió

Per tal que els textos siguin més entenedors i per evitar l'abús de la veu passiva que sovint fa el llenguatge jurídic castellà, és preferible fer servir la veu activa. Es poden distingir tres casos de veu passiva, que són els més freqüents i que mereixen un tractament diferent.

1.1. Passiva perifràstica

Las condiciones son fijadas en el artículo 3.

1.2. Passiva pronominal

Se establecerán las condiciones y procedimientos [...]

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, se deberá garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen [...]

1.3. Participis passius

Los casos previstos no incluyen [...]

[...] en los términos previstos en este artículo.

2. Propostes

2.1. Pel que fa a la passiva perifràstica, es proposa de passar-la a activa.

Las condiciones son fijadas en el artículo 3.

L'article 3 fixa les condicions.

Una altra solució pot ser passar la passiva perifràstica a passiva pronominal.

En defensa de los intereses económicos han sido aprobadas disposiciones normativas de ordenación comercial [...]

En defensa dels interessos econòmics s'han aprovat disposicions normatives d'ordenació comercial [...]

No obstant això, pot ser útil mantenir en català la forma passiva perifràstica en frases amb subjectes llargs o en casos en què convingui mantenir el subjecte de la passiva com a primer element de l'oració.

Esta acción es exigida por la ley escrita, por el principio general de la diligencia necesaria y por un sentido general de justicia o equidad.

Aquesta acció és exigida per la llei escrita, pel principi general de la diligència necessària i per un sentit general de justícia o equitat.

2.2. La passiva pronominal normalment es pot respectar (si no és que hi consta l'agent expressat). És preferible posar el pronom al davant del verb i intentar restablir l'ordre normal de la frase (subjecte, verb). Cal tenir en compte que pot ser que el redactor vulgui encobrir deliberadament, en alguns casos, la identitat de l'agent.

En cas que hi hagi moltes passives pronominals o que la construcció sigui confusa, podem passar-la a la forma personal del verb o recórrer a la duplicació amb un pronom feble, al verb *caldre* o a la perífrasi *haver de*.

Exemples de pronominals:

Se establecerán las condiciones y procedimientos [...]

Les condicions i els procediments s'estableixen [...] / s'han d'establir [...]

Se ha adoptado la decisión de bajar los salarios de los funcionarios.

S'ha adoptat la decisió d'abaixar els salaris dels funcionaris.

Cal anar en compte quan al costat d'una construcció de passiva pronominal apareix també el subjecte agent. Aquesta construcció fa referència al que en català s'ha anomenat «la falsa passiva pronominal», que s'ha d'evitar.

Se establecerán por la Administración las condiciones y procedimientos [...]

L'Administració ha d'establir les condicions i els procediments [...]

Exemple de duplicació amb un pronom feble:

Las condiciones y procedimientos se establecerán por la Administración Central o, en su caso, por los órganos correspondientes de las Comunidades Autónomas con competencia en la materia.

Les condicions i els procediments, els han d'establir l'Administració central o els òrgans corresponents de les comunitats autònomes amb competències en la matèria.

Exemple de verb en forma personal:

b) Los servicios obligatorios de telecomunicaciones, que se prestarán en todo o parte del territorio, con arreglo a lo que se determina en la sección 3ª de este Título.

b) Els serveis obligatoris de telecomunicacions, que es prestin en tot el territori o en una part, d'acord amb el que determina la secció 3a d'aquest títol.

Exemple de *caldre*:

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, se deberá garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen:

Inicialment, sota el concepte de servei universal de telecomunicacions, cal garantir, en els termes que es determinin per reglament:

Exemple amb la perífrasi *haver de*:

Inicialmente, bajo el concepto de servicio universal de telecomunicaciones, s'ha de garantizar, en los términos que reglamentariamente se determinen:

Inicialment, sota el concepte de servei universal de telecomunicacions, s'ha de garantir, en els termes que es determinin per reglament:

Aquests dos darrers exemples sovint són sinònims, tot i que els distingeix un lleuger matís de més necessitat (*caldre*) o de més obligació (*haver de*).

2.3. Els participis passius, es proposa de canviar-los per *que + verb en present* només en els casos en què la norma o disposició legal pot passar a ser subjecte.

Exemple:

En los términos establecidos en este artículo.

En els termes que estableix aquest article.

Però:

Los casos previstos no incluyen [...]

Els casos previstos no inclouen [...]

3. Cal recordar

Mai no s'ha d'utilitzar la forma *ser precís* amb el sentit de necessitat o d'obligació.

Es preciso presentar por el administrado fotocopia compulsada de su DNI para recoger el certificado.

Cal que l'administrat presenti una fotocòpia compulsada del DNI per recollir el certificat.

L'administrat ha de presentar una fotocòpia compulsada del DNI per recollir el certificat.

Gerundis

1. Identificació de la qüestió

En oracions compostes, el gerundi expressa una acció anterior o simultània a l'acció que expressa el verb de l'oració principal (per exemple: la causa, la manera, etc.).

És incorrecte utilitzar el gerundi en els casos següents:

1.1. Gerundi especificatiu o de relatiu

Deberá remitirse el escrito notificando la denuncia.

Podrá pedir anotación preventiva el que en cualquier juicio obtuviese sentencia ejecutoria condenando al demandado, y el que, demandando en juicio ordinario el cumplimiento de cualquier obligación, obtuviera, con arreglo a las leyes, providencia ordenando el secuestro o prohibiendo la enajenación de bienes inmuebles.

Son condiciones generales de la contratación las cláusulas predispuestas cuya incorporación al contrato sea impuesta por una de las partes habiendo sido redactadas con la finalidad de ser incorporadas a una pluralidad de contratos.

1.2. Gerundi de posterioritat o coordinació

La Ley mantiene el concepto amplio de consumidor hasta ahora existente, abar-cando tanto a la persona física como a la jurídica que sea destinataria final de los bienes y servicios.

Al pie de todo título que se inscriba en el Registro de la Propiedad pondrá el Registrador una nota, que exprese la calificación realizada, haciendo constar la protección judicial del contenido del asiento.

La anotación preventiva de legados podrá hacerse por convenios entre las partes o por mandato judicial, presentando al efecto en el Registro el título en que se funde el derecho del legatario.

1.3. Gerundi final

Cuando hubiere de hacerse la anotación de legados o de derecho hereditario por mandato judicial, acudirá el interesado al Juez o Tribunal competente exponiendo su derecho, presentando los títulos en que se funde y señalando los bienes que pretenda anotar.

2. Propostes

2.1. Gerundi específicatiu o de relatiu

Deberá remitirse el escrito notificando la denuncia.

S'ha de trametre l'escrit que notifica la denúncia.

Podrá pedir anotación preventiva el que en cualquier juicio obtuviere sentencia ejecutoria condenando al demandado, y el que, demandando en juicio ordinario el cumplimiento de cualquier obligación, obtuviera, con arreglo a las leyes, providencia ordenando el secuestro o prohibiendo la enajenación de bienes inmuebles.

Pot demanar l'assentament preventiu el qui en qualsevol judici obtingui sentència executòria que condemni el demandat, i el qui havent demandat en judici ordinari el compliment de qualsevol obligació, obtingui, d'acord amb les lleis, una provisió que ordeni el segrest o que prohibeixi l'alienació dels béns immobles.

Son condiciones generales de la contratación las cláusulas predispuestas cuya incorporación al contrato sea impuesta por una de las partes habiendo sido redactadas con la finalidad de ser incorporadas a una pluralidad de contratos.

Són condicions generals de la contractació les clàusules predisposades que una de les parts hagi imposat que s'incorporin al contracte i que hagin estat redactades amb la finalitat de ser incorporades a una pluralitat de contractes.

2.2. Gerundi de posterioritat o coordinació

La Ley mantiene el concepto amplio de consumidor hasta ahora existente, abarcando tanto a la persona física como a la jurídica que sea destinataria final de los bienes y servicios.

La Llei manté el concepte ampli de consumidor que hi havia fins ara, i inclou tant la persona física com la persona jurídica que sigui destinatària final dels béns i els serveis.

Al pie de todo título que se inscriba en el Registro de la Propiedad pondrá el Registrador una nota, que exprese la calificación realizada, haciendo constar la protección judicial del contenido del asiento.

Al peu dels títols que s'inscriguin al Registre de la Propietat, el registrador hi ha de posar una nota que expressi la qualificació efectuada i hi ha de fer constar la protecció judicial del contingut de l'assentament.

La anotación preventiva de legados podrá hacerse por convenios entre las partes o por mandato judicial, presentando al efecto en el Registro el título en que se funde el derecho del legatario.

L'anotació preventiva de llegats es pot fer per conveni entre les parts o per manament judicial i a aquest efecte s'ha de presentar al Registre el títol en què es fonamenta el dret del legatari.

2.3. Gerundi final

A la frase de gerundi, convé observar-hi, a més de la coordinació amb la idea de la frase inicial, una idea de finalitat, perquè, si no fos així, n'hi hauria prou solucionant-la amb una conjunció copulativa com en els exemples de l'apartat 1.2.

Cuando hubiere de hacerse la anotación de legados o de derecho hereditario por mandato judicial, acudirá el interesado al Juez o Tribunal competente exponiendo su derecho, presentando los títulos en que se funde y señalando los bienes que pretenda anotar.

Quan s'hagi de fer l'anotació de llegats o de dret hereditari per manament judicial, la persona interessada ha de comparèixer davant del jutge o del tribunal competent per exposar-li el seu dret, per presentar-li els títols en què es fonamenti i per assenyalar-li els béns que vol anotar.

Terminologia i fraseologia jurídica i administrativa normalitzada

Aquesta llista recull tots els acords terminològics proposats per la Comissió Assessoradora de Llenguatge Administratiu (CALA), normalitzats pel Consell Supervisor del TERMCAT o normativitzats per l'Institut d'Estudis Catalans atès que els ha inclòs al *Diccionari de la llengua catalana*.

Els termes que apareixen en aquesta llista s'han difós de manera separada per mitjà de les resolucions de 2 novembre de 1987 i de 3 d'abril de 1991, per les quals es publiquen acords sobre llenguatge administratiu, i les resolucions de 3 de setembre de 1998, de 26 de novembre de 1998 i de 26 de juliol de 1999, per les quals es publiquen termes normalitzats pel Consell Supervisor del TERMCAT. La terminologia i la fraseologia també s'han donat a conèixer per mitjà de les publicacions periòdiques de la Direcció General de Política Lingüística *Llengua i Administració* (1983-1994) i *Llengua i Ús*, a partir del 1994, i per mitjà del *Diccionari de neologismes* del TERMCAT editat per Edicions 62 i de la *Neoloteca* del web del TERMCAT.

Atès que aquesta llista va adreçada a facilitar la tasca de traducció de textos normatius del castellà al català, la presentació que s'ha seguit respon a aquest objectiu; per aquest motiu l'ordenació alfabètica es fa per l'entrada del terme en castellà, acte seguit es presenta l'equivalent català amb la categoria gramatical corresponent i, en general, la definició del terme en català. Si cal fer cap precisió sobre l'ús d'una forma determinada, aquesta apareix a tall de nota.

Equivalències castellà – català

a bocajarro loc

a boca de canó loc

Dit d'un tret disparat amb la boca de foc de l'arma en contacte amb la pell, que produeix una lesió molt violenta, de vores irregulars i amb arrencaments cutanis.

a corta distancia loc

a curta distància loc

Dit d'un tret disparat a una distància de la pell entre 30 cm i 1 m, superior a l'abast de la flama i inferior a l'abast dels elements que produeixen el tatuatge.

a destajo loc

a preu fet loc; *a escarada* loc

Per un preu o quantitat fixat per endavant, no a jornal.

a larga distancia loc

a llarga distància loc

Dit d'un tret disparat a una distància de la pell superior a l'abast dels elements que produeixen el tatuatge, generalment a més d'1 m.

a petición de loc

a petició de loc

No s'ha d'ometre l'article que segueix aquesta construcció, excepte en casos de locucions lexicalitzades.

A petició d'una persona interessada.

A petició de part.

a quemarropa loc

a frec de roba loc

Dit d'un tret disparat a una distància de la pell inferior o igual a l'abast de la flama que surt del canó, que no sol superar els 30 cm, i que produeix un tatuatge amb cremades.

a su ruego loc

a petició seva loc; a precs seus loc

Es fa servir quan algú actua per un altre si aquest li ho ha demanat.

a tanto alzado loc

a (un) tant alçat loc; a preu fet loc

Per un preu o quantitat fixats per endavant, generalment immodificables, en què no es detallen els diferents conceptes.

Ambdues equivalències són intercanviables en el cas dels contractes d'obres. No ho són quan les apliquem a la mà d'obra, cas en què s'ha de dir *a preu fet*, o en l'àmbit de la propietat intel·lectual, en què es fa servir *a (un) tant alçat*.

accidental adj

accidental adj

Substitut, suplent en un càrrec.

accidente en el trayecto m

accident en el trajecte m; accident in itinere m

Accident laboral que s'esdevé anant a la feina o tornant-ne, o durant l'exercici de certes funcions sindicals.

accidente in itinere m

Vegeu **accidente en el trayecto**.

acervo comunitario m

cabal comunitari m

Conjunt del dret comunitari vigent que accepta un nou estat en entrar a formar part de la Unió Europea.

acoso sexual m

assetjament sexual m

Agressió reiterada a la llibertat sexual que no inclou la violació.

acta de apeo f

acta de delimitació f

Document en què s'acredita que s'ha dut a terme la delimitació d'un terreny.

acuse de recibo m

justificant de recepció m; acusament de recepció m

Escrit signat on es declara haver rebut una carta, una tramesa, etc.

Com a forma verbal corresponent és recomanable d'usar *acusar recepció de...*

administrativista m i f

administrativista m i f

Jurista especialitzat en dret administratiu.

admisión a trámite f

admissió a tràmit f

Acció d'admetre a tràmit un document.

admitir a trámite v tr

admetre a tràmit v tr

Acceptar, un òrgan judicial o administratiu competent, un document que compleix els requisits formals establerts, a fi de tramitar-lo.

adoptable m i f

adoptable m i f

Persona susceptible de ser adoptada.

adoptando -a m i f

adoptand -a m i f

Persona que està en procés d'adopció.

aduanar v tr

duanar v tr

Fer els tràmits perquè una mercaderia surti de la duana i pagar-ne els drets corresponents.

advertencia f

1. *advertència f*

Cominació per la qual hom adverteix algú per tal que faci o no faci alguna cosa sota amenaça d'una pena determinada.

2. *advertiment m*

Avís sense cominació.

agotar la vía administrativa v tr

exhaurir la via administrativa v tr

Exhaurir la possibilitat de presentar més recursos administratius.

ajustarse a derecho v pron

ajustar-se a dret v pron

Estar d'acord amb la llei.

alarde m

alardo m

Examen que fan els jutjats i tribunals sobre l'estat de tramitació de plets i causes.

alevosamente adv

traïdorament adv

Amb traïdoria.

alevosía f

traïdoria f

Circumstància agreujant en els delictes contra les persones, constituïda per la cautela emprada pel culpable per tal d'assegurar l'execució del fet punible sense córrer cap risc que pugui provenir de la defensa que pogués fer la persona ofesa.

alevoso -a adj

traïdorenc -a adj

Relatiu o pertanyent a la traïdoria.

alijo m

contraban m; *mercaderies de contraban* f pl; *comís* m

Conjunt de mercaderies prohibides o introduïdes en un país de manera il·legal.

allanamiento a la demanda m

assentiment a la demanda m

Acció d'assentir a la demanda.

allanamiento de morada m

violació de domicili f

Delicte consistent a entrar en un domicili sense autorització o a romandre-hi contra la voluntat del propietari o de l'inquilí.

allanarse a la demanda v pron

assentir a la demanda v intr

Donar la conformitat a les pretensions de la demanda.

alto cargo m

alt càrrec m

Persona que ocupa o exerceix un càrrec d'alta responsabilitat dins d'una organització pública o privada.

amillaramiento m

amillarament m

Padró de béns, generalment immobles, d'aquells municipis en què l'Administració encara no ha fet el cadastre.

Terme històric.

amojonamiento m

fitació f; *amollonament* m

Acció i efecte de fitar.

amojonar v tr

fitar v tr; *amollonar* v tr

Posar els senyals que marquen els límits d'un terme o d'una propietat.

analítica forense f*analítica forense* f

Conjunt de tècniques d'anàlisi utilitzades per la policia científica, que serveixen per a estudiar una mostra orgànica o inorgànica recollida en el lloc del delict.

año civil m*any civil* m

Període de 365 dies, o de 366 si és un any de traspàs, que es compta a partir del dia 1 del mes de gener i que acaba el 31 del mes de desembre del mateix any.

año natural m*any natural* m

Període de 365 dies, o de 366 si comprèn el dia 29 de febrer d'un any de traspàs, que es compta de data a data, independentment del dia que es fixi com a començament.

apátrida m i f*apàtrida* m i f

Persona que no té cap nacionalitat o que l'ha perduda sense adquirir-ne una altra, la situació jurídica de la qual és determinada per la legislació de l'estat en què resideix.

apátrida adj*apàtrida* adj

Que no té reconeguda la ciutadania en cap estat.

apatridia f*apatridia* f

Estatus caracteritzat per la inexistència d'un vincle de nacionalitat amb un estat.

apercibimiento m1. *prevenció* f

Correcció disciplinària que el jutge pot imposar a advocats i procuradors pel seu comportament en un procediment judicial.

2. Vegeu **advertencia** (1).**apremiar** v tr*constrènyer* v tr

Compel·lir o obligar algú a fer o complir alguna cosa en virtut d'autoritat.

apremio m*constrenyiment* m

Acció de constrènyer algú en virtut d'autoritat.

arrastrar los autos v tr*avocar la causa* v tr

Atreure el coneixement o la resolució d'una causa.

auditar v tr*auditar* v tr

Examinar, un auditor, la situació econòmica d'una entitat a fi de comprovar si el seu estat patrimonial o financer reflecteix la realitat.

autenticación de firma*autenticació de firma*

Acte per mitjà del qual una persona autoritzada legalitza una firma perquè tingui plens efectes jurídics.

auto m*interlocutòria*

Resolució judicial motivada que decideix una incidència en un procés i no les qüestions de fons, que han d'ésser resoltes per mitjà de sentència.

autonomía conflictual f*autonomia conflictual*

Llibertat de les parts a l'hora de designar la llei que ha de regir una relació contractual.

autos m pl*actuacions* f pl

Conjunt de documents que conformen el procediment judicial.

avocar los autos v tr

Vegeu **arrastrar los autos**.

bastantear v tr*validar* v tr

Fer una validació.

bastanteo m*validació*

Verificació que efectua un advocat per tal de comprovar que una procura és suficient jurídicament per a intervenir en una actuació judicial o administrativa.

bien de dominio público m*bé de domini públic* m; *bé demanial* m

Bé que pertany a una entitat pública i és destinat directament al compliment d'un fi públic propi del seu titular.

bien demanial m

Vegeu **bien de dominio público**.

bien domanial m

Vegeu **bien de dominio público**.

bien mostrenco m*bé vagant* m

Bé moble o semovent que es troba sense cap titular de domini.

blanqueo de dinero m*blanqueig de diner* m

Conjunt d'operacions que possibiliten un ús legal de fons econòmics fraudulents o il·legals.

brocárdico m

brocard m

Axioma legal o regla general de dret.

búnker m

cabina de control f

Cabina des d'on es controla, a través d'un vidre, l'accés i l'activitat d'un mòdul penitenciari.

burótica f

ofimàtica f; *buròtica* f

Tècnica que aplica totes les possibilitats de la informàtica per a la racionalització de les tasques d'oficina.

busca y captura f

cria i cerca f

Ordre donada per l'autoritat judicial a la governativa per a perseguir i arrestar un delinqüent.

cabildo m

cabildo m

Corporació local de cadascuna de les illes Canàries, que té unes funcions idèntiques a les de les diputacions provincials a les províncies peninsulars espanyoles.

Tenint en compte que aquest terme és un castellanisme, es recomana d'escriure'l en cursiva.

cabina de control f

Vegeu **búnker**.

cabina de seguridad f

Vegeu **búnker**.

cancela f

rastell m

Porta de seguretat, generalment de barrots, que permet l'accés a determinades dependències d'un centre penitenciari.

cangrejo m

contraporta de seguretat f

Porta de seguretat de les cel·les destinades a presos sancionats o especialment conflictius, situada entre la primera porta i l'espai habitable de la cel·la, que s'obre cap a dins.

cargo m

càrrec m

Persona que ocupa o exerceix un càrrec dins d'una organització pública o privada.

causahabiente m i f

drethavent m i f

Persona física o jurídica que posseeix un dret derivat o transmès d'un altre i, fins i tot, el pot exercir jurídicament a la mort d'aquest.

causar baja v tr

deixar vacant v tr; *ser baixa* v intr; *ser causa de baixa* v intr; *donar-se de baixa* v pron; *ser donat de baixa* v intr; *ser declarat baixa* v intr; *cessar la relació laboral* v intr

causar estado v tr

causar estat v tr

Esdevenir definitiva, sense possibilitats d'ésser objecte de recurs, una resolució, especialment administrativa.

celebrar un contrato v tr

concertar un contracte v tr; *subscriure un contracte* v tr

Fer un contracte.

cessar v intr

cessar v intr

Davant la impossibilitat d'usar transitivament el verb *cessar* amb el sentit de destituir algú del seu càrrec —és un mateix qui cessa en un càrrec, no es pot cessar, o plegar, algú en un càrrec— i com que en llenguatge administratiu es consideren pejoratius els verbs transitius que podrien substituir el verb *cessar* quan no s'utilitza bé (separar, destituir, remoure, rellevar, revocar, etc.), es proposa d'usar una perífrasi formada amb aquest verb que permeti de servir-se'n correctament.

Ordre per la qual es disposa que el senyor (...) cessi com a (...).

El substantiu corresponent és *cessament*, així:

Ordre de cessament del senyor (...) com a (...).

citación a comparecencia f

citació a dia cert f

Acció i efecte de citar a dia cert.

citación de remate f

citació a execució f

Acció i efecte de citar a execució.

 citar a comparecencia v tr

citar a dia cert v tr

Citar, un jutge o un tribunal, una persona perquè comparegui davant seu el dia i a l'hora prefixats.

 citar de remate v tr

citar a execució v tr

Citar a termini un deutor demandat perquè comparegui en un judici executiu, una vegada practicada la diligència d'embargament dels seus béns.

 cláusula penal f

astrictió f

Mesura coercitiva per la qual un tribunal pot constrènyer un deutor a pagar una quantitat per cada dia de retard en el compliment d'un contracte.

És un terme de dret comunitari.

cohecho m

suborn de funcionari m

Delicte que comet tant el funcionari que fa o deixa de fer un acte relacionat amb l'exercici de les seves funcions a canvi de regals, oferiments o promeses, com la persona que l'indueix a cometre'l.

comitente m i f

comitent m i f

Persona que encarrega a un comissionista un acte de comerç.

comunicación de convivencia f

comunicació de convivència f; *vis-a-vis de convivència* m; *visita de convivència* f

Comunicació especial que manté un intern amb el cònjuge o una altra persona amb qui mantingui una relació semblant d'afectivitat i amb els fills que no superin els deu anys d'edat.

comunicación especial f

comunicació especial f; *vis-a-vis* m; *visita especial* f

Comunicació entre l'intern d'un centre penitenciari i els seus familiars o coneguts propers en la qual és possible el contacte físic.

comunicación familiar f

comunicació familiar f; *vis-a-vis familiar* m; *visita familiar* f

Comunicació especial que manté un intern amb familiars i coneguts propers.

comunicación íntima f

comunicació íntima f; *vis-a-vis íntim* m; *visita íntima* f

Comunicació especial, que pot ser de tipus sexual, que manté un intern amb una altra persona.

comunicado de régimen interior m

comunicat intern m

Document emprat per a comunicar fets o informacions a persones o unitats de treball d'una mateixa organització.

comunicado interno m

Vegeu **comunicado de régimen interior**.

concertina f

concertina f

Filat extensible constituït per dues espirals plegades l'una en sentit invers de l'altra, que es col·loca al capdamunt dels murs d'un centre penitenciari a fi d'impedir l'evasió dels interns.

condenar en costas v tr

condemnar a pagar les costes v tr; *condemnar al pagament de les costes* v tr; *condemnar a les costes* v tr; *condemnar a costes* v tr

conducta correcta f

mans netes f pl

Condicció exigida a una persona física o jurídica per a l'exercici de la protecció diplomàtica, segons la qual aquesta persona ha de mostrar una conducta que estigui d'acord amb el dret intern de l'estat contra el qual reclama, d'acord amb el dret internacional.

conocer de una causa v intr

conèixer d'una causa v intr; entendre en/d'una causav intr

Examinar, els tribunals, una causa per tal de jutjar-la.

contraído m

contretaf

Obligació que es contreu, amb independència que els pagaments s'efectuïn a l'acte o durant l'exercici econòmic.

contrato de puesta a disposición m

contracte de posada a disposició m

Contracte formalitzat per una empresa de treball temporal i una empresa usuària dels seus serveis, que té per objecte la cessió d'un treballador, contractat per l'empresa de treball temporal, per a prestar serveis a l'empresa usuària.

contrato nominado m

contracte nominat m; contracte típic m

Contracte que s'ajusta a un tipus de contracte previst per la llei, la qual en regula específicament els elements essencials.

contrato típico m

Vegeu **contrato nominado**.

convalidación f

convalidació f

Acció i efecte de convalidar.

convalidar v tr

convalidar v tr

Donar validesa acadèmica en un país, en una institució, en una facultat, en una secció, etc., a estudis aprovats en un altre país, en una altra institució, etc.

convenir a su derecho v intr

convenir al seu dret v intr

Ser convenient per a defensar els drets d'algú.

copyright m

copyright m

Dret que té el titular o cessionari d'un dret d'explotació d'avançar el seu nom al símbol ©, amb la precisió del lloc i l'any de divulgació de l'obra.

El *copyright* reflecteix la possessió del dret d'explotació i, per tant, només el pot fer constar el titular o cessionari d'aquest dret. Els drets d'explotació formen part dels *drets d'autor*.

cuentadante m i f

comptedant m i f; *comptedonant* m i f

Persona que està obligada a retre comptes dels fons que ha gestionat.

cumplimentación f

1. *formalització* f

Acció i efecte de formalitzar.

2. *emplenament* m

Acció i efecte d'emplenar.

cumplimentar v tr

1. *formalitzar* v tr

Presentar en un registre o davant d'un jutge un imprès degudament emplenat.

2. *emplenar* v tr

Completar un imprès amb les dades que es demanen.

cumplir condena v tr

complir (una) condemna v tr

Estar en procés d'executar una pena.

cupo m

quota f

Aportació del País Basc a l'Estat consistent en una quantitat global integrada per les corresponents a cada un dels seus territoris històrics, com a contribució a totes les càrregues de l'Estat que no assumeixi la Comunitat Autònoma.

dar vista al expediente v tr

sotmetre a vista l'expedient v tr

Obrir un termini per a exposar un expedient a fi que les parts interessades el puguin examinar i actuar en conseqüència.

de régimen loc

de règim loc; *regimental* adj

En dret penitenciari, d'acord amb el règim penitenciari.

de tratamiento loc

de tractament loc

En dret penitenciari, d'acord amb el tractament penitenciari.

decaer en su derecho v intr

1. *perdre els drets* v tr

2. *caducar* v intr; *prescriure* v intr

Finalitzar o extingir-se un dret pel transcurs d'un termini predeterminat per la llei o la convenció vàlidament establerta entre particulars.

Si parlem de persones hem de dir que *perden els drets*; si es tracta de drets, que *caduquen* o *prescriuen*, segons el cas.

denunciar un contrato v tr
denunciar un contracte v tr
Manifestar, una de les parts, la voluntat de rescindir un contracte.

depeçage m
Vegeu **fraccionamiento**.

derechohabiente m i f
Vegeu **causahabiente**.

derechos de autor m pl
drets d'autor m pl
Drets morals i d'explotació que té l'autor d'una obra literària, artística o científica.

Els drets morals, en tant que indisponibles, són irrenunciables i inalienables, mentre que els drets d'explotació, en tant que disponibles, són negociables i permeten que l'autor incideixi en la publicació, la distribució o l'explotació de la seva obra, així com que faci constar el *copyright*. Els *drets d'autor* formen part de la *propietat intel·lectual*.

designar v tr
designar v tr
Determinar pel nom o pel càrrec una persona per a una funció o representació concretes.
Vegeu **nombrar**.

deslindar v tr
delimitar v tr
Partionar un terreny o un terme.

deslinde m
delimitació f
Acció i efecte de delimitar.

despachar v tr i intr
despatxar v tr i intr
Tractar, un cap i els seus col·laboradors o subordinats, un o diversos afers.

despenalización f
despenalització f
Acció i efecte de despenalitzar.

despenalizar v tr
despenalitzar v tr
Fer cessar d'estar penalitzat.

destajero -a m i f
preufetaire m i f; *preufeter -a* m i f; *escarader -a* m i f
Persona que fa una feina a preu fet.

destajista m i f
Vegeu **destajero -a**.

devengable adj
meritable adj
Que pot ésser meritat.

devengar v tr
meritar v tr; *pagar* v tr
Tenir dret a una retribució per raó d'un treball o servei.
Sovint en castellà s'usa el verb *devengar* amb un altre valor. En aquests casos, segons el significat, en català parlem de *produir, reportar, pagar, costar, importar*.
Una libreta o una cuenta devengan intereses.
Una libreta o un compte produeixen/reporten interesesos.

devengo m
meritació f
Quantitat meritada. Fet de meritat.

día de autos m
día dels fets m

dictamen conforme m
dictamen de conformitat m
Acte jurídic sense força vinculant, pel qual les institucions comunitàries expressen la seva opinió sobre un o més afers.

directiva f
directriu f; *directiva* f
Norma bàsica de la Unió Europea que cada estat ha de desenvolupar en la seva legislació.

dotacional adj
de dotació loc
L'adjectiu *dotacional* es pot traduir per una construcció formada amb el substantiu *dotació*, que segons el context pot ser *de dotació, com a dotació, per a dotacions, destinat a dotacions, etc.*
El uso asignado a la instalación también es dotacional público.
L'ús assignat a la instal·lació també és de dotació pública.
Obtención de terrenos dotacionales.
Obtenció de terrenys per a dotacions.

embargante m i f
embargador -a m i f; *embargant* m i f
Persona que embarga.

emplazamiento m
citació a termini f
Acció i efecte de citar a termini.

emplazar v tr

citar a termini v tr

Citar, un jutge o un tribunal, una persona perquè comparegui davant seu dins d'un termini.

en ambos efectos loc

a ambdós efectes loc

Pel que fa a l'efecte devolutiu i a l'efecte suspensiu.

en el plazo de una audiencia loc

en el termini d'una audiència loc

En aquest cas *audiència* és sinònim de *dia hàbil judicial*.

en un solo efecto loc

a un sol efecte loc

Pel que fa a l'efecte devolutiu.

encargo de gestión m

encàrrec de gestió m

Encàrrec d'activitats que són competència d'òrgans administratius o d'entitats de dret públic a altres òrgans o entitats de la mateixa administració o d'una altra, sense que se'n cedeixi la titularitat.

encomienda de gestión f

Vegeu **encargo de gestión**.

ensañamiento m

encrueliment m

Circumstància agreujant que consisteix a augmentar deliberadament el dany del delict.

ensañarse v pron

encruelir-se v pron

Comportar-se amb encrueliment.

entender en una causa v intr

Vegeu **conocer de una causa**.

enterado m

coneixement m

Declaració que fa una persona o un òrgan administratiu notificant que s'ha assabentat del contingut d'un document o d'un acte administratiu.

Quan s'utilitza al peu d'un document com a fórmula que precedeix una signatura, l'equivalència en català és *n'he pres coneixement* o *me n'he assabentat*.

entrecancelas f pl

cancell de seguretat m

Espai entre dos rastells, de pas obligat per a accedir a determinades dependències d'un centre penitenciari.

escabinato m

jurat mixt m; *jurat escabí* m

Tribunal format per ciutadans que no són experts en matèria jurídica i per magistrats, els quals deliberen conjuntament.

És un tipus de jurat propi de l'Europa continental, inexistent actualment a l'Estat espanyol.

escabino -a m i f

escabí -*ina* m i f

Membre llec d'un jurat mixt.

escrito de interposición de recurso contencioso-administrativo m

escrit d'interposició de recurs contenciós administratiu m

Document que es presenta davant la jurisdicció contenciosa administrativa, un cop exhaurida la via administrativa, per demanar la revisió d'un acte de l'Administració subjecte al dret administratiu o d'una disposició de caràcter general de rang inferior a la llei.

escrito de proposición de prueba m

escrit de proposició de provam

Document en què els litigants en un procés judicial especifiquen les proves que volen que s'hi duguin a terme.

escribir v tr

escripturar v tr; *instrumentar* v tr

Fer constar en escriptura pública un acte o un negoci jurídics.

estadillo m

butlleta d'estat f

Relació de dades, generalment numèriques, que reflecteixen, en extracte, la situació en què es troba alguna cosa en el moment al qual es refereix.

estado m

estat m

Subjecte de dret internacional dotat d'un territori, una població, una organització política i plena sobirania.

estado archipelágico m

estat arxipelàgic m

Estat constituït totalment per un o més d'un grup d'illes, o per part d'illes, per les aigües que les connecten i per d'altres elements naturals, les quals han estat considerades històricament com a entitat geogràfica, econòmica i política.

estar y pasar por loc

atenir-se v pron; *sotmetre's* v pron

En alguns casos convé establir una diferència entre *atenir-se* i *sotmetre's*: utilitzar *atenir-se*, si es fa referència a una disposició o a un acord, i *sotmetre's*, si es tracta de la decisió d'una persona o d'un àrbitre.

estarse a loc

ajustar-se a loc; atènyer-se a loc

Sotmetre's a les previsions d'una disposició legal.

També es poden fer servir, com a equivalents d'aquesta locució, les perífrasis d'obligació *haver de + infinitiu* i *caldre + infinitiu*.

estimar v tr

estimar v tr

Acceptar, un jutge o un tribunal, les peticions de les parts.

estimatorio -a adj

estimatori -òria adj

Dit d'una resolució o sentència en què les peticions d'una de les parts han estat acceptades.

estoppel m

estoppel m

Regla per la qual un estat, si ha fet creure, amb els seus actes, que hi havia una situació de fet o de dret determinada, no pot al·legar que la situació de fet o de dret era una altra, encara que sigui cert, després que un segon estat hagi actuat en conseqüència modificant una situació jurídica.

expedientado -a m i f

expedientat -ada m i f

Funcionari o empleat sotmès a les actuacions necessàries per a avaluar la seva manera de procedir.

expedientado -a adj

expedientat -ada adj

Dit del funcionari o empleat sotmès a les actuacions necessàries per a avaluar la seva manera de procedir.

expedientar v tr

expedientar v tr; formar expedient v tr

Sotmetre un funcionari o un empleat a les actuacions necessàries per a avaluar la seva manera de procedir.

extinguir condena v tr

extingir (una) condemna v tr

Executar completament una pena.

extorsionador -a m i f

extorsionador -a m i f

Persona que obliga una altra persona, amb violència o intimidació, a realitzar o cometre un acte o negoci jurídic en perjudici del seu patrimoni.

extorsionar v tr

extorsionar v tr

Obligar una persona, amb violència o intimidació, a realitzar o cometre un acte o negoci jurídic en perjudici del seu patrimoni.

factura pro forma f

factura proforma f; proforma f

Document amb què un venedor notifica al comprador per endavant el cost d'una comanda, però que no n'exigeix el pagament.

facultativo -a m i f

facultatiu -ivam i f

Persona que professa alguna facultat, que té títol legal per a exercir una professió científica o tècnica.

fallar v tr

decidir v tr

Sentenciar, resoldre. Tenir l'obligació, els tribunals, de resoldre els assumptes de què coneixen, d'acord amb el sistema de fonts del dret establert.

fallido -a adj

fallit -ida adj

Relatiu a una quantitat de diners que, per circumstàncies econòmiques adverses, no es pagarà o no es cobrarà mai.

fallo m

decisió f

Part dispositiva de la sentència, que condemna o absol el demandat, i que resol els punts litigiosos.

fedatario -a m i f

fedatari -ària m i f

Persona dipositària de la fe pública.

foral m

propietat emfitèutica f

A Galícia, finca o heretat donada en emfiteusi.

forestal adj

forestal adj

Relatiu o pertanyent a la forest.

formalización f

Vegeu **cumplimentación** (1).

formalizar v tr

Vegeu **cumplimentar** (1).

foro m

emfiteusif

A Galícia, contracte pel qual una persona cedeix a una altra el domini útil d'una finca mitjançant el pagament d'un cànon.

forum shopping m

forum shopping m

Elecció dels tribunals d'un estat per tal d'obtenir una resolució més favorable d'acord amb les normes de conflicte a l'estat escollit, ignorant les connexions existents entre els ordenaments jurídics implicats.

fraccionamiento m

fraccionament m

Possibilitat d'elecció de diverses lleis per a regir els diferents aspectes d'una relació contractual.

funcionario -a de empleo m i f

personal eventual m

Personal que en virtut de lliure nomenament ocupa un lloc de treball considerat de confiança o d'assessorament no reservat a funcionaris.

fundario -a adj

immobiliari -ària adj

Relatiu o pertanyent a béns immobles.

fundo m

finca f; propietat immobiliària f; propietat immoble f

Bé immoble.

Si en algun cas molt específic és imprescindible diferenciar *fundo* de *finca*, *propietat immobiliària* o *propietat immoble*, es pot utilitzar el llatí *fundus*.

gavetero -a m i f

escudeller -a m i f

Persona, generalment un intern, que s'ocupa de repartir el menjar entre els presos.

ilícito m

il·lícit m

Acció no permesa per la llei.

L'*il·lícit* fa referència a un concepte objectiu, a una acció tipificada per la llei. L'*injust* és un concepte doctrinal, moral, que es basa en valoracions subjectives.

impartición f

impartició f

Acció d'impartir.

impartir v tr

impartir v tr; professar v tr

Ensenyar públicament una disciplina científica o tècnica.

injusto m

injust m

Acció contrària a la justícia.

L'*il·lícit* fa referència a un concepte objectiu, a una acció tipificada per la llei. L'*injust* és un concepte doctrinal, moral, que es basa en valoracions subjectives.

instrumentar v tr
Vegeu **escribirar**.

IVA repercutido m
IVA transferit m
Quantitat de l'impost sobre el valor afegit que es carrega a algú.

jurado de escabinos m
Vegeu **escabinato**.

jurado escabinado m
Vegeu **escabinato**.

jurado mixto m
Vegeu **escabinato**.

jurado puro m
jurat pur m
Tribunal format per ciutadans, la missió dels quals és determinar i declarar els fets en els processos penals, sense atribucions en matèria de dret.
És l'únic tipus de jurat vigent actualment a l'Estat espanyol. Correntment també es denomina amb la forma reduïda *jurat*.

justipreciar v tr
fixar el preu just v tr; *estimar* v tr
Determinar el valor d'un bé, d'acord amb determinades dades que es prenen com a referència.

justiprecio m
preu just m; *estim* m
Valor que es fixa a un bé i que correspon al seu valor real.

justo precio m
Vegeu **justiprecio**.

laboratorio de analítica forense m
laboratori d'analítica forensem
Laboratori de la policia científica en què s'analitzen amb mètodes físics o químics les mostres recollides durant una investigació.

legalmente adv
1. *legalment* adv
De conformitat amb la llei.
2. *per llei* loc; *legalment* adv
Per mitjà de l'elaboració i l'aprovació de lleis.

levantar acta v tr
estendre acta v tr; *llevar acta* v tr; *aixecar acta* v tr
Redactar una acta.

llamamiento y busca m
Vegeu **busca y captura**.

llevar a f

En general, les frases que contenen aquest terme es poden redactar d'una manera més natural sense seguir literalment el model castellà.

*La llevanza del Registro corresponde a la Central de Anotaciones.
La Central d'Anotacions ha de portar el Registre.*

magistrado-juez magistrada-juez m i f

magistrat -ada jutge -essa m i f

Persona amb categoria de magistrat que s'encarrega d'un jutjat.

manos limpias f pl

Vegeu **conducta correcta**.

matrimonio rato m

matrimoni rat m

Matrimoni vàlid no consumat.

monte m

forest f

Terreny productiu no conreat, en general de propietat pública.

monte comunal m

forest comunal f

Forest la titularitat de la qual correspon als ens locals i l'aprofitament, als veïns.

multa coercitiva f

1. *multa coercitiva f*

Pena pecuniària utilitzada com a mitjà d'execució forçosa d'un acte administratiu.

2. Vegeu **cláusula penal**.

nato -a adj

nat nada adj

Dit dels noms de títols o de càrrecs annexos a un altre que corresponen a algú pel sol fet de tenir aquest últim.

noche de autos f

nit dels fets f

nombrar v tr

nomenar v tr

Designar algú per a un càrrec.

Vegeu **designar**.

normación f*normació f*

Acció d'establir normes jurídiques.

Pel que fa a la relació entre *normació* i *normativa*, cal considerar *normació* com a acció de normar i *normativa*, com a efecte.

normar v intr*normar v intr*

Establir normes jurídiques.

nota de reparo f*nota d'objecció f*

Advertiment d'una manca de legalitat, d'un defecte de forma, etc., que té un text i que es pot esmenar.

obligación de hacer f*obligació de fer f*

Obligació el contingut de la qual és una acció, un servei.

obligado tributario m*contribuent m i f; subjecte passiu m*

Persona que ha de complir les prestacions materials i formals derivades d'una obligació tributària.

obrar por sí mismo v intr*actuar en nom propi v intr***ofimática f**

Vegeu **burótica**.

oír v tr*oir v tr*

Admetre l'autoritat judicial peticions, raonaments o proves de les parts abans de dictar la resolució.

otrosí m*altressí m*

Petició de caràcter secundari que formula una de les parts litigants, després de la petició principal, en alguns documents judicials.

perfección f*perfecció f*

Estat de perfet.

perfeccionar v tr*perfer v tr*

Completar els requisits perquè un acte civil, especialment un contracte, tingui plena força jurídica.

personal eventual m
Vegeu **funcionario -a de empleo**.

personarse v pron
personar-se v pron
Comparèixer en un judici per constituir-s'hi com a part.

plazo m
termini m
Espai de temps de què es disposa per fer una actuació determinada.

plenario m
Vegeu **pleno**.

pleno m
ple m
Reunió general d'una corporació.

por cuenta ajena loc
per compte d'altri loc
A càrrec d'una altra persona o en nom d'una altra persona.
Trabajar por cuenta ajena.
Treballar per compte d'altri.

por cuenta propia loc
per compte propi loc; *pel seu compte* loc
A càrrec d'un mateix o en nom d'un mateix.
Trabajar por cuenta propia.
Treballar per compte propi/pel seu compte.

por duplicado loc
per duplicat loc; *en doble exemplar* loc; *en dos exemplars* loc; *dos exemplars* loc
Signar un contracte per duplicat.
Signar un contracte en doble exemplar.
Signar un contracte en dos exemplars.
Signar els dos exemplars d'un contracte.

Igualment per a les locucions anàlogues *per triplicat*, *per quadruplicat*, etc.

practicar v tr
practicar v tr
Dur a terme, especialment proves o diligències.

preclusión f
preclusió f
Caràcter d'un procés judicial segons el qual el judici es divideix en etapes, cadascuna de les quals clausura l'anterior sense que hi hagi la possibilitat que es replantegin les decisions preses.

presidente -a entrante m i f

president -a entrant m i f

President que entra a ocupar el càrrec que ha deixat vacant el seu predecessor.

presidente -a saliente m i f

president -a sortint m i f

President que deixa d'ocupar el càrrec que ocupava.

prestación social sustitutoria f

prestació social substitutòria f

Servei civil que duen a terme els objectors de consciència, alternatiu al servei militar, que consisteix en una prestació personal en alguna de les activitats incloses en el concepte general de servei social.

primariedad f

primarietat f

Situació penitenciària de primari.

primario -a adj

primari -ària adj

Dit de la persona que ingressa a la presó i que no ha estat condemnada anteriorment amb una sentència executòria per haver comès un delictes.

prisionización f

presonització f

Adopció dels costums, normes i comportaments propis de la presó.

prisionizar v tr

presonitzar v tr

Fer que una persona s'adapti als costums, normes i comportaments propis de la presó.

prisionizarse v pron

presonitzar-sev pron

Adaptar-se als costums, normes i comportaments propis de la presó.

profesar v tr

Vegeu **impartir**.

propiedad intelectual f

propietat intel·lectual f

Conjunt dels drets relacionats a les obres literàries, artístiques i científiques, a les interpretacions dels artistes intèrprets i a les execucions dels artistes executants, als fonogrames i a les emissions de radiodifusió, a les invencions en tots els camps de les activitats humanes, als descobriments científics, als dibuixos i als models industrials, a les marques de fàbrica, de comerç i de servei, així com als noms de denominació comercial, a la protecció contra la competència deslleial i tots els altres drets relacionats a l'activitat intel·lectual en els terrenys industrials científics, literaris i artístics.

Els *drets d'autor*, juntament amb d'altres drets, formen part de la *propietat intel·lectual*.

protocolo m

protocolm

Conjunt d'informacions sobre un intern a partir de les quals s'estableix un programa individualitzat de tractament penitenciari i de progressions o regressions de grau.

providencia f

provisióf

Resolució dictada per un jutge o per un tribunal per al tràmit d'un afer.

puja a la llana f

licitació al més-dient f

Sistema de licitació pública en una subhasta, feta de viva veu, consistent a adjudicar una cosa al qui n'ofereix el preu més avantatjós.

quebranto de moneda m

menyscapte de diners m

Indemnització o gratificació que es paga als habilitats, caixers, pagadors, etc. per les possibles pèrdues de diners.

rastrillo m

Vegeu **cancela**.

rebaje sindical m

dispensa sindical f

Temps dins la jornada laboral que les empreses cedeixen als representants sindicals perquè es dediquin a les activitats que els són pròpies.

recurrir v intr

recórrer v intr

El verb *recórrer* en el sentit jurídic 'interposar un recurs' només és correcte com a intransitiu.

Han recorregut la sentència (incorrecte).

Han recorregut contra la sentència (correcte).

reducir v tr

reduir v tr

Contenir i immobilitzar una persona mitjançant la força per evitar que es faci o faci mal en una situació d'agressivitat o violència.

refundición de condenas f

refosa de condemnes f

Acció administrativa que consisteix a sumar la durada de les condemnes d'un intern i restar-ne els abonaments que hi siguin aplicables.

regalía f

regalia f; royaltym

Dret que té una empresa de cedir tecnologies o d'usar una propietat industrial, com ara una patent o una marca registrada.

régimen penitenciario m

règim penitenciar m

Conjunt de les normes de funcionament intern d'un centre penitenciar.

regimental adj

Vegeu **de régimen**.

reglamentariamente adv

1. *reglamentàriament* adv

De conformitat amb un reglament.

2. *per reglament* loc; *reglamentàriament* adv

Per mitjà de l'elaboració i l'aprovació de reglaments.

relación f

relació f; *llista* f

Llista o enumeració de noms, adreces o altres indicacions especialment ordenats.

El verb corresponent és *fer llista* i no *relacionar* o *llistar*.

rellenar v tr

Vegeu **cumplimentar** (2).

repercutir v intr

repercutir v intr

Fer sentir el seu efecte en una cosa ulterior.

En aquest sentit el verb *repercutir* només és correcte com a intransitiu, però sovint en castellà s'utilitza com a transitiu; en aquest cas s'ha de fer el gir *fer repercutir*.

El propietario no podrá repercutir en el arrendatario el coste de las reformas.

El propietari no pot fer repercutir el cost de les reformes en l'arrendatari.

resolución de un contrato f

resolució d'un contracte f

Acció i efecte de resoldre un contracte.

resolver un contrato v tr

resoldre un contracte v tr

Deixar sense efecte un contracte vàlidament concertat.

reunir condiciones v tr

reunir condicions v tr

Complir condicions.

royalty m

Vegeu **regalía**.

ruegos y preguntas m pl1. *torn obert de paraules* m

Període obert d'intervencions a la fi d'una sessió d'un òrgan col·legiat.

2. *precis i preguntes* m pl

Torn obert de paraules en les sessions de les corporacions locals.

Per a les sessions de les corporacions locals cal usar la fórmula *precis i preguntes* perquè la seva reglamentació fixa, detalla, defineix i distingeix aquests tipus d'intervencions.

sala de lo civil f*sala civil* f

Sala que instrueix segons el procediment civil.

Es construeixen anàlogament els termes *jurisdicció civil, tribunal civil, etc.*

sala de lo contencioso administrativo f*sala contenciosa administrativa* f

Sala que instrueix segons el procediment contenciós administratiu.

Es construeixen anàlogament els termes *jurisdicció contenciosa administrativa, tribunal contenciós administratiu, etc.*

sala de lo militar f*sala militar* f

Sala que instrueix segons el procediment militar.

Es construeixen anàlogament els termes *jurisdicció militar, tribunal militar, etc.*

sala de lo penal f*sala penal* f

Sala que instrueix segons el procediment penal.

Es construeixen anàlogament els termes *jurisdicció penal, tribunal penal, etc.*

sala de lo social f*sala social* f

Sala que instrueix segons el procediment social.

Es construeixen anàlogament els termes *jurisdicció social, tribunal social, etc.*

salvar v tr*validar* v tr

Posar, al final d'un escrit, una nota per a declarar vàlida una esmena o un afegitó i perquè no sigui vàlid el que ha estat esborrat.

seguir v tr*seguir* v tr

Tractar o arranjar un negoci o un plet, fent les diligències oportunes per resoldre'l.

Seguir un procés.

Seguir actuacions.

sentencia de remate f
sentència d'execució f
Sentència dictada en un judici executiu.

sesgado -a adj
esbiaixat -ada adj
Dit de la interpretació que fa una persona d'un document legal, condicionada, fonamentalment, per motius ideològics.

sociedad de gananciales f
societat de guanys f
Règim econòmic conjugal que crea una comunitat respecte als guanys o beneficis obtinguts indistintament per marit i muller durant el matrimoni.

suma anterior f
suma anterior f
Suma de les partides d'una columna que reprèn el sumand de la columna anterior.

suma y sigue f
ròssec m
Suma de les partides que figuren en una columna que passa a figurar com a sumand de la següent.

suplido m
bestretaf
Quantitat de diners anticipats per a fer pagaments per compte d'altri.

suspender de empleo y sueldo v tr
suspendre de sou i feina v tr
Privar algú per un temps determinat de retribució i de funcions com a mesura disciplinària.

tanto al duplo m
doble m; *doble de la quantitat* m
Multa de tanto al duplo de la cuantía de cada contrato.
Multa del doble de la cuantía de cada contracte.

término m
terme m
Moment final, o més rarament inicial, d'un espai de temps prefixat, d'un termini.

toma de razón f
nota d'intervenció f
Anotació, en oficines públiques, que acredita actuacions i documents.

tomar razón v tr
prendre nota v tr
Acreditar que ha estat feta una nota d'intervenció.

trabajo clandestino m

treball no declarat m

Treball executat infringint la legislació laboral o escapant, per la seva clandestinitat, del pagament de les càrregues socials i fiscals.

trabajo negro m

Vegeu **trabajo clandestino**.

trabajo sumergido m

Vegeu **trabajo clandestino**.

transmisor -a m i f

transmissor -a m i f; *transmitent* m i f

Persona que transmet un bé a una altra.

transmitente m i f

Vegeu **transmisor -a**.

transponer v tr

transposar v tr

Incorporar el contingut d'una directriu de la Unió Europea a l'ordenament jurídic d'un estat membre, adaptant-ne la legislació interna o elaborant noves normes.

tratamental adj

Vegeu **de tratamiento**.

tratamiento penitenciario m

tractament penitenciari m

Conjunt d'activitats que es duen a terme en un centre penitenciari amb la finalitat d'aconseguir la reeducació i la reinserció social dels interns.

ver una causa v tr

Vegeu **conocer de una causa**.

vis-a-vis m

Vegeu **comunicación especial**.

vis-a-vis de convivencia m

Vegeu **comunicación de convivencia**.

vis-a-vis familiar m

Vegeu **comunicación familiar**.

vis-a-vis íntimo m

Vegeu **comunicación íntima**.

volumen de negocio m

volum de negoci m

Total de transaccions comercials efectuades durant un exercici econòmic.

Bibliografia

- CAPÓ FRAU, J.; VEIGA FERNÁNDEZ, M. *Abreviacions* [Document revisat i aprovat per la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997. (Criteris Lingüístics; 2) 78 p. ISBN 84-393-4285-3
- COMISSIÓ ASSESSORA DE LLENGUATGE ADMINISTRATIU. *Majúscules i minúscules*. 2a ed. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 1992. (Estudis i Propostes; 1) 31 p.
- *El llenguatge administratiu: mètode i organització. Actes de les II Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu. Barcelona, setembre-octubre 1986*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1988. (Materials; 10) 119 p. ISBN 84-393-1004-8
- GRAELLS COSTA, J.; ROMAGOSA HUGUET, M.; VILARÓ CASALINAS, F.; XIRINACHS CODINA, M. *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims* [Document revisat i aprovat per la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1999. (Criteris Lingüístics; 3) 33 p. ISBN 84-393-4748-0
- GRETEL (Grup d'Estudis de Tècnica Legislativa). *La forma de les lleis. 10 estudis de tècnica legislativa*. Barcelona: Bosch, 1986. 318 p. ISBN 84-7676-012-4
- GRETEL (Grup d'Estudis de Tècnica Legislativa). *La redacció de les lleis*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1995. (Manuals i Formularis; 10) 338 p. ISBN 84-393-3691-8
- *L'establiment del llenguatge administratiu català. Actes de les Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1984. (Materials; 4) 90 p. ISBN 84-393-0383-1
- *Llengua i Administració* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (1982-1994). 50 números. ISSN 0213-8271
- *Llengua i Ús. Revista Tècnica de Normalització Lingüística* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (des de 1994). ISSN 1134-7724
- *Manual d'elaboració de les normes de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació. Comitè Assessor per a l'Estudi de l'Organització de l'Administració, 1992. (Manual de Normes i Procediments; 6) 132 p. ISBN 84-393-1943-6

- *Revista de Llengua i Dret* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya] (des de 1983).
ISSN 0212-5056